

3 - Moje prawa po zakończeniu rozprawy

Czy mam prawo do odwołania się od orzeczenia sądu?

Tak, oskarżonemu zawsze przysługuje środek zaskarżenia od wyroków w sprawach karnych. Wszystkie wyroki można zaskarżyć do sądu wyższej instancji w drodze apelacji (*recurso de apelación*). Ponadto wyroki wydane przez wspomniany sąd wyższej instancji w toku postępowania apelacyjnego podlegają zaskarżeniu do Sądu Najwyższego (Tribunal Supremo) w drodze kasacji (*recurso de casación*) w oparciu o różne przesłanki, w zależności od przebiegu postępowania, w którym wydano pierwotny wyrok. W drodze wyjątku od wyroków wydanych w postępowaniach w sprawach o wykroczenia oskarżonemu przysługuje wyłącznie apelacja (a zatem oskarżony nie może wnieść kasacji od takich wyroków).

Termin na wniesienie apelacji zależy od danego postępowania i rozpoczyna bieg od dnia ogłoszenia wyroku. Na przykład termin na wniesienie apelacji w postępowaniu zwykłym, postępowaniu uproszczonym i postępowaniu przed ławą przysięgłych wynosi 10 dni. W przypadku rozpraw i postępowań prowadzonych w trybie przyspieszonym w sprawach o wykroczenia termin ten wynosi 5 dni. Zamiar wniesienia kasacji należy zgłosić w terminie 5 dni. Następnie kasację należy wnieść w terminie 15, 20 lub 30 dni, w zależności od obszaru, na którym znajduje się siedziba sądu, który wydał zaskarżany wyrok.

Jakie mam inne możliwości zaskarżenia orzeczenia?

Jeżeli sąd wydał wyrok zaoczny (w sprawach, w których zgodnie z prawem rozprawę można przeprowadzić pod nieobecność oskarżonego), skazany ma prawo zaskarżenia takiego wyroku nawet po upływie terminu na wniesienie środka zaskarżenia w oparciu o te same przesłanki co w przypadku apelacji, w terminie 10 dni od dnia, w którym skazany dowiedział się o wydaniu orzeczenia.

Jeżeli wyrok skazujący kończy postępowanie w sprawie, skazany może ubiegać się o stwierdzenie jego nieważności i wydanie nowego orzeczenia w drodze skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego orzeczenia (*recurso de revisión de sentencias firmes*) w niektórych sprawach (np. jeżeli wyrok skazujący wydano na podstawie dokumentu lub zeznań, które później uznano za fałszywe, lub jeżeli dwie różne osoby skazano za popełnienie tego samego czynu zabronionego, podczas gdy sprawcą mogła być tylko jedna z tych osób, lub też jeżeli Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał orzeczenie na korzyść skazanego).

W każdym przypadku po wyczerpaniu drogi sądowej, jeżeli skazany uważa, że doszło do naruszenia jakichkolwiek przysługujących mu praw podstawowych, może wnieść do Trybunału Konstytucyjnego (Tribunal Constitucional) skargę o naruszenie podstawowych praw i wolności (*recurso de amparo*). Po wyczerpaniu wszystkich krajowych środków zaskarżenia przysługuje również skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Jakie skutki będzie mieć dla mnie wyrok skazujący?

Wymiar kary zależy od popełnionego czynu zabronionego: kara pozbawienia wolności (np. kara więzienia lub areszt domowy), kara nieizolacyjna (np. zakaz prowadzenia pojazdów lub prace na cele społeczne, zawsze za zgodą skazanego) oraz grzywna (obowiązek uiszczenia określonej kwoty pieniężnej). Skazany odbywa karę za popełniony czyn zabroniony, a ponadto, jeżeli w wyniku tego czynu doszło do wyrządzenia szkody, może również zostać zobowiązany do wypłaty odszkodowania (w tym samym postępowaniu karnym można dochodzić odpowiedzialności cywilnej oskarżonego z tytułu popełnionego czynu). Jeżeli skazany nie uiszczy zasądzonej grzywny, kara ta może zostać zamieniona na karę pozbawienia wolności lub pracę na cele społeczne.

Wpis w rejestrze karnym

Skazany zostaje wpisany do hiszpańskiego rejestru karnego (Registro de Antecedentes Penales). Wpis w rejestrze karnym może być brany pod uwagę, może wpływać na zwiększenie wymiaru kary w przypadku recydywy lub może uniemożliwiać uzyskanie uprawnień podczas odbywania kary (np. może uniemożliwiać zawieszenie odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym). Po odbyciu orzeczonej kary i po upływie określonego czasu wpis w rejestrze karnym zostaje usunięty i następuje zatarcie skazania. Czas, jaki musi minąć, aby wpis w rejestrze karnym został usunięty, jest różny w zależności od rodzaju i powagi czynu zabronionego i wynosi od 6 miesięcy w przypadku wykroczeń do 10 lat w przypadku najpoważniejszych przestępstw.

Wykonanie kary, przekazywanie więźniów, probacja i kary alternatywne

Po uprawomocnieniu się orzeczenia ze względu na wyczerpanie środków zaskarżenia albo brak zaskarżenia orzeczenia w przewidzianym terminie orzeczenie podlega egzekucji, tj. orzeczona kara podlega wykonaniu. Jeżeli skazany odmawia poddania się karze, sędzia zarządza środki służące jej wyegzekwowaniu (np. polecenie doprowadzenia skazanego do zakładu karnego przez policję lub zajęcie majątku skazanego na pokrycie grzywny).

Zawieszenie wykonania kary: W przypadku kary pozbawienia wolności (pozbawienie wolności w zakładzie karnym lub areszt domowy w wyznaczonym miejscu, na przykład w domu skazanego) i jeżeli skazany nie był wcześniej karany za popełnienie podobnego czynu zabronionego, a wymiar kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym nie przekracza określonego progu – zwykle dwóch lat, sędzia może orzec o zawieszeniu wykonania kary, tj. skazany nie zostanie osadzony w zakładzie karnym, pod warunkiem że przez określony czas nie popełni kolejnego czynu zabronionego. Popełnienie kolejnego czynu zabronionego w tym czasie może skutkować koniecznością odbycia nie tylko kary za jego popełnienie, ale również kary, którą uprzednio zawieszono. Jeżeli w okresie zawieszenia skazany nie dopuści się żadnego czynu zabronionego, pierwotną karę uznaje się za odbytą, a po upływie czasu określonego w przepisach nastąpi zatarcie skazania.

Niekiedy sędzia uzależnia zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności od spełnienia przez skazanego określonych warunków, np. poddania się leczeniu uzależnienia od narkotyków lub powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach lub zbliżania się do określonych osób.

Kary alternatywne: Jeżeli wymiar kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym nie przekracza trzech miesięcy, sędzia w każdym wypadku zastępuje tę karę inną, mniej dotkliwą karą (grzywną, pracą na cele społeczne lub całodobowym dozorem).

Jeżeli cudzoziemiec zostaje skazany na karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym w wymiarze co najmniej jednego roku, lecz nieprzekraczającym pięciu lat, sędzia może zastąpić tę karę wydaleniem tego cudzoziemca z terytorium kraju oraz zakazem powrotu przez określoną liczbę lat. Jeżeli wymiar kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym przekracza pięć lat, skazany może zostać wydalony dopiero po odbyciu części orzeczonej przez sędziego kary.

Przekazywanie więźniów: Skazany na karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym ma prawo do odbycia kary w pobliżu domu rodzinnego, chyba że występują szczególne okoliczności. Skazany będący obywatelem Unii ma również prawo do przeniesienia do zakładu karnego w swoim kraju. W przypadku obywateli państw trzecich możliwość takiego przeniesienia jest uzależniona od obowiązujących umów międzynarodowych.

Probacja: Skazani za popełnienie szczególnie poważnych przestępstw oprócz odbycia kary za popełniony czyn mogą również zostać objęci nadzorem sądowym. W tym przypadku muszą przestrzegać wszelkich zarządzeń sędziego (środek ten stosuje się zwykle po odbyciu przez skazanego kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym). Katalog możliwych środków jest szeroki, a ich wybór zależy od powagi lub rodzaju popełnionego przestępstwa (np. poddanie się leczeniu, udział w programach edukacji seksualnej lub powstrzymanie się od zbliżania się do określonych osób i kontaktowania się z nimi). Niezastosowanie się do takich zarządzeń może skutkować nałożeniem innych środków, a w przypadku poważnych lub kolejnych naruszeń – oskarżeniem o popełnienie nowego przestępstwa w związku z niezastosowaniem się do orzeczonych środków sądowych.

Nie należy mylić probacji z warunkowym zwolnieniem, do którego jest uprawniony osadzony, który odbył już część kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym i jak dotąd wyróżnia się dobrym sprawowaniem. W takim przypadku wykonanie pozostałej części kary może podlegać zawieszeniu, a osadzony może wyjść na wolność i zostać zobowiązany do zastosowania się do środków orzeczonych przez sędziego.

■ Ostatnia aktualizacja: 01/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.